C/2025/654

10.2.2025

NEUVOSTON SUOSITUS

annettu 21 päivänä tammikuuta 2025,

Tanskan kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä

(C/2025/654)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan,

ottaa huomioon asetuksen (EU) 2024/1263 ja erityisesti sen 17 artiklan,

ottaa huomioon komission suosituksen,

sekä katsoo seuraavaa:

YLEISIÄ NÄKÖKOHTIA

(1) Uudistettu unionin talouden ohjausjärjestelmä tuli voimaan 30 päivänä huhtikuuta 2024. Unionin talouden uudistetun ohjausjärjestelmän keskeiset osatekijät ovat talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263 ([1]) yhdessä liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanosta annetun muutetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 ([2]) ja jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksistä annetun muutetun neuvoston direktiivin 2011/85/EU ([3]) kanssa. Ohjausjärjestelmällä pyritään edistämään tervettä ja kestävää julkista taloutta sekä kestävää ja osallistavaa kasvua ja resilienssiä uudistuksilla ja investoinneilla ja ehkäisemään liialliset julkisen talouden alijäämät. Sillä myös edistetään jäsenvaltioiden sitoutumista ja painotetaan enemmän keskipitkää aikaväliä, mihin yhdistyy vaikuttavampi ja johdonmukaisempi sääntöjen noudattamisen valvonta.

(2) Kansalliset keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmat, jotka jäsenvaltiot toimittavat neuvostolle ja komissiolle, ovat uuden talouden ohjausjärjestelmän keskiössä. Suunnitelmilla on määrä saavuttaa seuraavat kaksi tavoitetta: on i) varmistettava muun muassa, että julkinen velka on sopeutuskauden loppuun mennessä uskottavasti lasku-uralla tai pysyy maltillisella tasolla ja että julkisen talouden alijäämä saadaan laskettua alle 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen ja pidettyä sen alapuolella keskipitkällä aikavälillä, ja ii) varmistettava sellaisten uudistusten ja investointien toteuttaminen, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä yksilöityihin keskeisiin haasteisiin ja edistetään unionin yhteisiä painopisteitä. Tätä varten kussakin suunnitelmassa on määrä esittää nettomenopolkua ([4]) koskeva keskipitkän aikavälin sitoumus, joka käytännössä asettaa budjettirajoitteen neljän tai viiden vuoden pituiseksi suunnitelman voimassaoloajaksi (jäsenvaltion vaalikauden säännönmukaisesta kestosta riippuen). Lisäksi suunnitelmassa olisi selostettava, miten jäsenvaltio varmistaa sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamisen, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson ja erityisesti maakohtaisten suositusten yhteydessä (mahdolliseen makrotalouden epätasapainomenettelyyn liittyvät suositukset mukaan lukien) yksilöityihin keskeisiin haasteisiin, ja miten kyseinen jäsenvaltio aikoo edistää unionin yhteisiä painopisteitä. Julkisen talouden sopeutuskausi kestää neljä vuotta, ja sitä voidaan pidentää enintään kolmella vuodella, jos jäsenvaltio sitoutuu toteuttamaan asianmukaisen uudistusten ja investointien kokonaisuuden, joka täyttää asetuksessa (EU) 2024/1263 säädetyt kriteerit.

(3) Suunnitelman toimittamisen jälkeen komission on määrä arvioida, täyttääkö se asetuksen (EU) 2024/1263 vaatimukset.

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta (EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Neuvoston asetus (EU) 2024/1264, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 muuttamisesta (EUVL L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Neuvoston direktiivi (EU) 2024/1265, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin 2011/85/EU muuttamisesta (EUVL L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklassa määritellyt nettomenot eli julkiset menot ilman i) korkomenoja, ii) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, iii) unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, iv) unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja, v) työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä vi) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

(4) Neuvoston on määrä antaa komission suosituksesta suositus, jolla asetetaan kyseisen jäsenvaltion nettomenopolku ja tarvittaessa hyväksytään julkisen talouden sopeutuskauden pidentämisen perustana oleva uudistus- ja investointisitoumusten kokonaisuus.

TANSKAN KANSALLISTA KESKIPITKÄN AIKAVÄLIN FINANSSIPOLIITTIS-RAKENTEELLISTA SUUNNITELMAA KOSKEVIA NÄKÖKOHTIA

Suunnitelman toimittamista edeltävä prosessi

(5) Tanska toimitti kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelmansa neuvostolle ja komissiolle 20 päivänä syyskuuta 2024.

Suunnitelman toimittamista edeltävä prosessi

(6) Ennen suunnitelmansa toimittamista Tanska pyysi teknisiä tietoja ([5]), jotka komissio toimitti 21 päivänä kesäkuuta 2024 ja julkaisi 20 päivänä syyskuuta 2024 ([6]). Teknisistä tiedoista käy ilmi taso, jolla rakenteellisen perusjäämän on oltava vuonna 2028, jotta voidaan varmistaa, että julkisen talouden alijäämä saadaan pidettyä keskipitkällä aikavälillä alle 3 prosentissa suhteessa BKT:hen ja että julkinen velka pysyy keskipitkällä aikavälillä alle 60 prosentissa suhteessa BKT:hen siinä tapauksessa, että neljän vuoden sopeutuskauden jälkeen ei toteuteta muita julkisen talouden toimenpiteitä. Keskipitkällä aikavälillä tarkoitetaan sopeutuskauden päättymistä seuraavaa kymmenen vuoden ajanjaksoa. Jäsenvaltiolle toimitetut tekniset tiedot on laadittu kahden skenaarion pohjalta: skenaarion, joka on johdonmukainen asetuksen (EU) 2024/1263 9 artiklan 3 kohdan mukaisen alijäämän resilienssiä koskevan turvalausekkeen kanssa ([7]), ja skenaarion, jossa tätä turvalauseketta ei sovelleta. Tanskaa koskevissa teknisissä tiedoissa todetaan kesäkuussa 2024 ennakolta toimitetun ohjauksen perustana olevien komission oletusten perusteella, että sovellettavien finanssipoliittisten sääntöjen noudattaminen neljän vuoden sopeutuskaudella edellyttää, että rakenteellisen perusjäämän olisi sopeutuskauden lopussa (2028) (skenaario, jossa alijäämän resilienssiä koskevaa turvalauseketta ei sovelleta) oltava vähintään - 1,4 prosenttia suhteessa BKT:hen seuraavan taulukon mukaisesti. Vain tiedoksi esitetään myös skenaario, jossa alijäämän resilienssiä koskevaa turvalauseketta sovelletaan, jolloin rakenteellisen perusjäämän olisi oltava sopeutuskauden lopussa (2028) vähintään - 1,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Alijäämän resilienssiä koskeva turvalauseke ei kuitenkaan velvoita Tanskaa, joka on oikeutettu teknisiin tietoihin.

Taulukko 1: Komission Tanskalle esittämät tekniset tiedot

Sopeutuskauden viimeinen vuosi	2028
Rakenteellisen perusjäämän vähimmäisarvo (% suhteessa BKT:hen), skenaario, jossa alijäämän resilienssiä koskevaa turvalauseketta ei sovelleta	- 1,4
Ainoastaan tiedoksi: Rakenteellisen perusjäämän vähimmäisarvo (% suhteessa BKT:hen), skenaario, jossa alijäämän resilienssiä koskevaa turvalauseketta sovelletaan	- 1,1

Lähde: Komission laskelmat

(7) Tanska ja komissio kävivät syyskuussa 2024 teknisen vuoropuhelun asetuksen (EU) 2024/1263 12 artiklaa noudattaen. Vuoropuhelun keskiössä olivat Tanskan kaavailema nettomenopolku ja sen taustaoletukset (erityisesti potentiaalinen kasvu ja tuotantokuilu sekä harkinnanvaraiset toimenpiteet kertaluontoiset toimenpiteet mukaan luettuina) sekä sellaiset kaavaillut uudistukset ja investoinnit, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä yksilöityihin keskeisiin haasteisiin ja edistetään unionin yhteisiä painopisteitä eli oikeudenmukaista vihreää ja digitaalista siirtymää, yhteiskunnan ja talouden resilienssiä, energiaturvallisuutta ja puolustusvoimavarojen kehittämistä.

([5]) Jäsenvaltioille ja talous- ja rahoituskomitealle ennakolta toimitettuun ohjaukseen sisältyy teknisiä tietoja i) pidentämättömälle (neljän vuoden) sopeutuskaudelle ja pidennetylle (seitsemän vuoden) sopeutuskaudelle ja ii) alijäämän resilienssiä koskevaa turvalauseketta soveltaen tai sitä soveltamatta. Se sisältää myös tärkeimmät lähtöolosuhteet ja taustaoletukset, joita keskipitkän aikavälin julkista velkaa koskevassa komission ennustekehyksessä on käytetty. Viiteura on laskettu komission velkakestävyysraportissa (*Debt Sustainability Monitor 2023*) (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en) kuvatun menetelmän perusteella. Sen perustana on Euroopan komission kevään 2024 talousennuste ja sen vuoteen 2033 asti ulottuva keskipitkän aikavälin pidennys. Pitkän aikavälin BKT:n kasvu ja ikääntymisestä aiheutuvat kustannukset ovat komission ja neuvoston yhteisen ikääntymisraportin (*2024 Ageing Report*) (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en) mukaisia.

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#denmark.

([7]) Asetuksen (EU) 2024/1263 8 artiklassa säädetyn, alijäämän resilienssiä koskevan turvalausekkeen mukaan rakenteellisen perusjäämän vuosittainen parannus on 0,4 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen (tai 0,25 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen, jos sopeutuskautta pidennetään), kunnes rakenteellinen alijäämä on alle 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen.

(8) Tanskan suunnitelmassaan toimittamien tietojen mukaan ennen suunnitelman toimittamista ei järjestetty asetuksen (EU) 2024/1263 11 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua asiaankuuluvien kansallisten sidosryhmien (mukaan lukien työmarkkinaosapuolet) kuulemisprosessia asetuksen (EU) 2024/1263 36 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädettyjen siirtymäsäännösten mukaisesti.

(9) Suunnitelmassa vahvistetaan, että Tanskan talousneuvostot valvovat jatkuvasti finanssipoliittisten tavoitteiden noudattamista ja arvioivat finanssipolitiikan ja yleisemmin talouspolitiikan kestävyyttä, mutta siinä ei esitetä yksityiskohtaisia tietoja niiden merkittävästä panoksesta eikä siitä, miten nämä toimet ilmenevät suunnitelmassa.

(10) Suunnitelma esitettiin kansalliselle parlamentille sen toimittamisen jälkeen.

Muut asiaan liittyvät prosessit

(11) Neuvosto antoi 21 päivänä lokakuuta 2024 Tanskalle eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä useita maakohtaisia suosituksia ([8]).

YHTEENVETO SUUNNITELMASTA JA KOMISSION ARVIO SIITÄ

(12) Komissio on arvioinut suunnitelman asetuksen (EU) 2024/1263 16 artiklaa noudattaen seuraavasti:

Tausta: makrotalouden ja julkisen talouden tilanne ja näkymät

(13) Talouden toimeliaisuus kasvoi vuonna 2023 Tanskassa 2,5 prosenttia viennin ja yksityisen kulutuksen ansiosta. Euroopan komission syksyn 2024 talousennusteessa talouden odotetaan vuonna 2024 kasvavan 2,4 prosenttia nettoviennin ja sekä yksityisen että julkisen kulutuksen ansiosta. Reaalisen BKT:n on vuonna 2025 määrä kasvaa 2,5 prosenttia, kun yksityinen kulutus ja investoinnit saavat lisävauhtia ja varastojen kasvu edistää kasvua. Vuonna 2026 reaalisen BKT:n odotetaan kasvavan 1,8 prosenttia, kun yksityisen kulutuksen ja investointien myönteinen kehitys jatkuu. Tanskan BKT:n potentiaalisen kasvun odotetaan ennustekaudella (2024–2026) supistuvan 2,1 prosentista 1,7 prosenttiin, koska potentiaalisen työvoiman panos pienenee työllisten määrän vähenemisen vuoksi. Työttömyysaste oli 5,1 prosenttia vuonna 2023, ja komissio ennakoi sen olevan 5,8 prosenttia vuonna 2024 ([9]), 5,8 prosenttia vuonna 2025 ja 5,8 prosenttia vuonna 2026. Inflaation (BKT-deflaattorin), joka vuonna 2023 oli - 3,8 prosenttia, ennakoidaan kiihtyvän 1,6 prosenttiin vuonna 2024 ja olevan 2,2 prosenttia vuonna 2025 ja 1,9 prosenttia vuonna 2026.

(14) Julkisen talouden kehityksestä voidaan todeta, että vuonna 2023 Tanskan julkisen talouden ylijäämä oli 3,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Euroopan komission syksyn 2024 talousennusteen mukaan se supistuu 2,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2024, 1,5 prosenttiin vuonna 2025 ja politiikan säilyessä muuttumattomana 0,9 prosenttiin vuonna 2026. Euroopan komission syksyn 2024 talousennusteessa on otettu huomioon vuodeksi 2025 laadittu Tanskan talousarvioesitys, jonka hallitus esitti kansalliselle parlamentille elokuussa 2024. Julkinen velka oli vuoden 2023 lopussa 33,6 prosenttia suhteessa BKT:hen. Euroopan komission syksyn 2024 talousennusteen mukaan velkasuhde supistuu vuoden 2024 loppuun mennessä 31,0 prosenttiin. Sen ennakoidaan supistuvan vuoden 2025 loppuun mennessä 29,3 prosenttiin ja vuoden 2026 loppuun mennessä 28,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Komission julkisen talouden ennusteessa ei sellaisenaan oteta huomioon keskipitkän aikavälin suunnitelmiin sisältyviä politiikkasitoumuksia ennen kuin niiden tukena on uskottavasti ilmoitettuja ja riittävän tarkasti määritettyjä konkreettisia politiikkatoimenpiteitä.

Nettomenopolku ja tärkeimmät suunnitelmaan sisältyvät makrotaloudelliset oletukset

(15) Tanskan kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma kattaa vuodet 2025–2028, ja siinä esitetään julkisen talouden sopeutus neljäksi vuodeksi.

(16) Suunnitelma sisältää kaikki asetuksen (EU) 2024/1263 13 artiklassa edellytetyt tiedot.

(17) Suunnitelmassa sitoudutaan taulukossa 2 esitettyyn nettomenopolkuun, joka vastaa 4,4 prosentin keskimääräistä nettomenojen kasvua vuosina 2025–2028. Tekniset tiedot (joissa oletuksena on lineaarinen sopeutusura) vastaavat nettomenojen keskimääräistä 5,8 prosentin kasvua sopeutuskaudella (2025–2028). Nettomenopolun, johon suunnitelmassa sitoudutaan, ilmoitetaan sopeutuskauden loppuun mennessä (2028) johtavan 0,5 prosentin ([10])

([8]) Neuvoston suositus, annettu 21 päivänä lokakuuta 2024, Tanskan talous-, finanssi-, työllisyys- ja rakennepolitiikasta.
([9]) Työttömyysasteen nousu vuonna 2024 johtuu pääasiassa työvoimatutkimuksessa käytetyn menetelmän muutoksesta.
([10]) Tämä luku vastaa yhteisesti sovitulla menetelmällä laskettua rakenteellista perusjäämää. Tanskan suunnitelmassaan ilmoittama rakenteellinen perusjäämä ei ole suoraan verrattavissa teknisiin tietoihin, koska se perustuu erilaisiin teknisiin ja käsitteellisiin oletuksiin, kuten suunnitelman laatikossa 2.2 selitetään.

rakenteelliseen perusjäämään suhteessa BKT:hen. Se on suurempi kuin komission teknisissä tiedoissa 21 päivänä kesäkuuta 2024 esittämä vuoden 2028 rakenteellisen perusjäämän vähimmäistaso, joka on - 1,4 prosenttia suhteessa BKT:hen ([11]). Suunnitelmassa oletetaan, että BKT:n potentiaalinen kasvu kiihtyy 2,1 prosentista 2,6 prosenttiin vuodesta 2024 vuoteen 2025, minkä jälkeen se supistuu 0,9 prosenttiin vuonna 2028. Lisäksi suunnitelmassa odotetaan BKT-deflaattorin kasvun olevan vuosittain keskimäärin 2,1 prosenttia vuosina 2025–2028 ja hidastuvan 2,0 prosenttiin vuoteen 2028 mennessä.

Taulukko 2: Nettomenopolku ja tärkeimmät Tanskan suunnitelmaan sisältyvät oletukset

	2024	2025	2026	2027	2028	Keskiarvo suunnitelman voimassaoloaikana 2025–2028
Nettomenojen kasvu (vuotuinen, %)	7,2	5,0	5,7	3,8	2,9	4,4
Nettomenojen kasvu (kumulatiivinen, perusvuodesta 2023, %)	7,2	12,6	18,9	23,5	27,1	—
BKT:n potentiaalinen kasvu (%)	2,1	2,6	1,2	1,3	0,9	1,5
Inflaatio (BKT-deflaattorin kasvu) (%)	2,0	1,7	2,6	2,0	2,0	2,1

Lähde: Tanskan kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma ja komission laskelmat.

Suunnitelmaan sisältyvien nettomenositoumusten vaikutukset julkiseen velkaan

(18) Jos nettomenopolku, johon suunnitelmassa on sitouduttu, ja sen perustana olevat oletukset toteutuvat, julkinen velka, joka vuonna 2024 oli 32,8 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvaisi asteittain suunnitelman mukaan niin, että se olisi vuonna 2028 sopeutuskauden päättyessä 35,6 prosenttia, kuten seuraavasta taulukosta ilmenee. Sopeutuksen jälkeen keskipitkällä aikavälillä (vuoteen 2038) velkasuhteen odotetaan suunnitelman mukaan kasvavan edelleen asteittain niin, että se on 44,4 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2038.

Taulukko 3: Julkisen velan ja julkisen talouden rahoitusaseman kehittyminen Tanskan suunnitelmassa

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2038
Julkinen velka (% suhteessa BKT:hen)	33,6	32,8	31,4	32,7	33,9	35,6	44,4
Julkisen talouden rahoitusasema (% suhteessa BKT:hen)	3,3	1,9	1,0	0,4	0,3	- 0,1	- 0,8

Lähde: Tanskan keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma

Näin ollen julkinen velka pysyttelisi suunnitelman mukaan keskipitkällä aikavälillä perussopimuksessa suhteessa BKT:hen asetetun 60 prosentin viitearvon alapuolella. Näin ollen suunnitelmassa esitetty nettomenopolku vastaa suunnitelmaan sisältyvien politiikkasitoumusten ja makrotaloudellisten oletusten perusteella asetuksen (EU) 2024/1263 16 artiklan 2 kohdassa säädettyä velkavaatimusta.

([11]) Skenaariossa, jossa ei sovelleta alijäämän resilienssiä koskevaa turvalauseketta.

Suunnitelmaan sisältyvien nettomenositoumusten vaikutukset julkisen talouden rahoitusasemaan

(19) Suunnitelman nettomenopolun ja oletusten perusteella julkisen talouden ylijäämä supistuisi asteittain sopeutuskaudella kohti 0,1 prosentin alijäämää suhteessa BKT:hen vuoteen 2028 mennessä. Näin ollen suunnitelman mukaan julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen ei ylittäisi sopeutuskauden lopussa (2028) 3 prosentin viitearvoa. Myöskään sopeutuskautta seuraavien kymmenen vuoden aikana (eli vuoteen 2038) julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen ei ylittäisi 3 prosentin viitearvoa. Näin ollen suunnitelmassa esitetty nettomenopolku vastaa suunnitelmaan sisältyvien politiikkasitoumusten ja makrotaloudellisten oletusten perusteella asetuksen (EU) 2024/1263 16 artiklan 2 kohdassa säädettyä alijäämävaatimusta.

Suunnitelman makrotaloudelliset oletukset

(20) Suunnitelma perustuu oletuksiin, jotka eroavat Tanskalle 21 päivänä kesäkuuta 2024 toimitetuista komission oletuksista. Suunnitelmassa käytetään erilaisia oletuksia seuraavan kahdeksan muuttujan osalta: lähtötaso (rakenteellinen perusjäämä 2024), BKT:n potentiaalinen kasvu, BKT-deflaattorin kasvu, reaalisen BKT:n kasvu, nimelliskorko, finanssipolitiikan kerroin, virta-varanto-korjauserät ja kertaluontoiset toimenpiteet. Seuraavassa esitetään arvio näistä oletuksiin liittyvistä eroista. Oletuksiin liittyvät erot, joiden vaikutus keskimääräiseen nettomenojen kasvuun on merkittävin, luetellaan jäljempänä, ja kutakin eroa arvioidaan erikseen.

— Suunnitelmassa oletetaan, että rakenteellinen perusjäämä vuonna 2024 on komission oletuksia pienempi. Tämä pienentää osaltaan menojen enimmäismäärää eli hidastaa nettomenojen kasvu-uraa sopeutuskaudella verrattuna komission oletuksiin perustuvaan kasvu-uraan. Suunnitelmassa käytetty epäedullisempi oletus perustuu siihen, että suunnitelmassa sovelletaan kansallista tuotantokuilujen käsitettä, joka eroaa yhteisesti sovitusta menetelmästä ja lisää suhdannetilanteen vaikutusta. Vaikka tuotantokuilun kansallinen arviointi poikkeaa käsitteellisesti yhteisesti sovitusta menetelmästä, sitä tukevat jossain määrin muut arviot kireästä työmarkkinatilanteesta ja taloudessa ilmenevistä kapasiteettipaineista. Lisäksi elokuun 2024 kansallinen ennuste perustuu tuoreempiin tietoihin, jotka ovat Euroopan komission syksyn 2024 talousennusteen mukaisia. Näin ollen tätä vaativampaa oletusta pidetään asianmukaisesti perusteltuna.

— Suunnitelmassa oletetaan, että BKT:n potentiaalinen kasvu on komission oletuksia suurempi. Tämä tekee suunnitelmassa ilmoitetusta keskimääräisestä nettomenojen kasvusta komission oletuksiin perustuvaa kasvua suuremman. Tämä komission oletuksia suotuisampi oletus perustuu siihen, että suunnitelmassa käytetään kansallisia arvioita, jotka eroavat käsitteellisesti yhteisesti sovitun menetelmän mukaisista arvioista. Suunnitelma perustuu kansalliseen arvioon, jonka mukaan tuotantokuilu on positiivinen vuonna 2024, kun taas yhteisesti sovittu menetelmä viittaa negatiiviseen tuotantokuiluun. Jotta tuotantokuilu saataisiin suljettua, suunnitelmassa on käytetty suurempaa potentiaalista kasvua sopeuttamiskaudella. BKT:n nopeampaa potentiaalista kasvuvauhtia sopeutuskaudella kompensoi BKT:n potentiaalisen kasvuvauhdin lasku ennustejakson viimeisinä vuosina. Näin ollen Tanskan arviot ovat vakaammat kuin komission keskipitkän aikavälin julkisen talouden velkaa koskevaan ennustekehykseen perustuvat arviot, kun taas ennustejakson kumulatiivinen kasvu on hieman alhaisempi kuin kyseisellä menetelmällä saadut tulokset. Näin ollen tätä oletusta pidetään asetuksen (EU) 2024/1263 36 artiklan 1 kohdan f alakohdassa säädettyjen ensimmäisiä kansallisia keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisia suunnitelmia koskevien siirtymäsäännösten mukaisesti asianmukaisesti perusteltuna.

— Suunnitelmassa oletetaan, että BKT-deflaattorin kasvu on komission oletuksia pienempi. Tämä tekee keskimääräisestä nettomenojen kasvusta sopeutuskaudella komission oletuksiin perustuvaa kasvua pienemmän. Suunnitelman varovaisempi oletus selittyy sillä, että suunnitelmassa on käytetty elokuun 2024 kansallista ennustetta, joka perustuu tuoreempiin tietoihin. Näin ollen tätä oletusta pidetään asianmukaisesti perusteltuna.

— Suunnitelmassa oletetaan, että virta-varanto-korjauserät ovat keskimäärin komission oletuksia suuremmat. Tämän vuoksi velkasuhteen keskimääräinen kasvu sopeutuskaudella on suunnitelmassa suurempi ja siten nettomenojen keskimääräinen kasvu sopeutuskaudella on komission oletuksiin perustuvaa kasvua pienempi. Suunnitelman varovaisempi oletus selittyy valtion lainanannolla valtionhallinnon ulkopuolisiksi luokitelluille sosiaalisesta asuntotuotannosta vastaaville yhteisöille sekä sillä, että suunnitelmassa käytettiin elokuun 2024 kansallisen ennusteen mukaisia tuoreempia tietoja. Näin ollen tätä oletusta pidetään asianmukaisesti perusteltuna.

— Suunnitelmassa oletetaan, että kertaluontoiset toimenpiteet ovat komission oletuksia suuremmat. Tämä tekee suunnitelmassa ilmoitetusta keskimääräisestä nettomenojen kasvusta komission oletuksiin perustuvaa kasvua suuremman. Suunnitelman suotuisampi oletus selittyy sillä, että suunnitelmassa on käytetty liikaa perityn asuntoveron takaisinmaksua koskevia toteumatietoja. Näin ollen tätä oletusta pidetään asianmukaisesti perusteltuna.

Jäljelle jäävillä eroilla ei ole merkittävää vaikutusta keskimääräiseen nettomenojen kasvuun komission oletuksiin verrattuna. Yhdessä ne tekevät suunnitelmaan sisältyvästä keskimääräisestä nettomenojen kasvusta teknisiin tietoihin sisältyvää ohjausta pienemmän. Kaikki oletusten erot yhdessä johtavat siihen, että keskimääräinen nettomenojen kasvu on suunnitelmassa pienempi kuin teknisten tietojen mukainen keskimääräinen nettomenojen kasvu. Lisäksi Tanska sitoutuu suunnitelmassaan nettomenopolkuun, joka on vielä tätäkin enimmäismäärää alempi. Komissio ottaa edellä esitetyn arvion suunnitelmaan liittyvistä oletuksista huomioon nettomenopolun noudattamista koskevissa tulevissa arvioissa.

Suunnitelmaan sisältyvä finanssipoliittinen strategia

(21) Suunnitelmaan sisältyvän ohjeellisen finanssipoliittisen strategian mukaan nettomenoja koskevat sitoumukset ovat julkisten menojen kasvun ja erityisesti kansalaislähtöisten julkisten palvelujen priorisoinnin mukaisia. Näin varmistetaan, että rahoitus mukautetaan väestörakenteen muutoksiin, kuten ikääntyneiden henkilöiden määrän kasvuun. Tanska aikoo vahvistaa puolustusvalmiuksia ja varmistaa, että puolustus- ja turvallisuusmenot muodostavat vähintään 2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Lisäksi hallitus pyrkii keventämään henkilökohtaisia tuloveroja, mikä vähentää verotuloja, ja henkilötuloverotuksen uudistus otetaan asteittain käyttöön vuodesta 2025 alkaen. Käyttöön otettavien toimenpiteiden määrällisesti ilmaistu erittely on määrä vahvistaa tai mukauttaa vuotuisissa talousarvioissa. Vuoden 2025 talousarviossa, jonka hallitus esitti kansalliselle parlamentille elokuussa 2024, täsmennetään toimenpiteet, joilla vuoden 2025 nettomenoja koskeva sitoumus täytetään.

Suunnitelmaan sisältyvät uudistus- ja investointiaikeet, joilla vastataan tärkeimpiin eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä määritettyihin haasteisiin ja edistetään EU:n yhteisiä painopisteitä

(22) Suunnitelmassa kuvataan aikomuksia, jotka liittyvät uudistuksiin ja investointeihin, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä – erityisesti maakohtaisissa suosituksissa – yksilöityihin tärkeimpiin haasteisiin ja edistetään EU:n yhteisiä painopisteitä. Suunnitelma sisältää 91 toimenpidettä, joista 11 saa tukea elpymis- ja palautumistukivälineestä ja viisi rahoitetaan koheesiopolitiikan rahastoista.

(23) Oikeudenmukaiseen vihreään ja digitaaliseen siirtymään liittyvän yhteisen painopisteen ja asetuksessa (EU) 2021/1119 asetettujen ilmastotavoitteiden osalta suunnitelma sisältää johdonmukaisia uudistuksia ja investointeja. Yli 30 toimenpiteellä edistetään ympäristötavoitteiden saavuttamista. Ilmastonmuutoksen hillintää koskevia toimenpiteitä ovat muun muassa teollisuutta koskeva vihreä verouudistus (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan), dieselveron korotus sekä hiilidioksidin talteenottoon ja varastointiin liittyvät uudistukset ja investoinnit sääntelykehyksen parantamiseksi ja teknologian käyttöönoton lisäämiseksi (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan). Suunnitelmaan sisältyy myös liikennealan hiilestä irtautumista koskevia toimenpiteitä (vuonna 2019 annettu liikennettä koskeva maakohtainen suositus) sekä tieliikenteen että ilmailun osalta. Kiertotalouteen siirtymistä koskeviin toimenpiteisiin (vuosina 2022 ja 2023 annetut maakohtaiset suositukset) sisältyy uusi muovijätettä koskeva toimintasuunnitelma sekä laajennettu tuottajan vastuu pakkauksista ja kertakäyttöisistä muovituotteista. Ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä ja vähentämistä koskeviin toimenpiteisiin kuuluu uudistuksia biosidikemikaalien, torjunta-aineiden ja PFAS-aineiden sääntelyn lisäämiseksi. Niitä täydennetään toimenpiteillä, joilla puututaan maatalouden päästöihin (vuonna 2024 annettu ympäristöpolitiikkaa ja resurssien hallintaa koskeva maakohtainen suositus). Tällaisia ovat muun muassa vihreästä Tanskasta tehty sopimus, johon sisältyy maatalouden hiilidioksidiekvivalentteja koskeva verouudistus, sekä investoinnit maa-alueiden muuntamiseen luonnonalueiksi ja maatalouskäytäntöjen parannuksiin (joista osa sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan). Yhdessä päivitetyn merisuunnitelman kanssa nämä toimenpiteet edistävät luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelua ja ennallistamista. Suunnitelma sisältää yhdeksän toimenpidettä digitaalisen siirtymän tukemiseksi (vuosina 2020, 2021, 2022 ja 2023 annetut maakohtaiset suositukset julkisen talouden kehyksestä ja finanssipolitiikan ohjausjärjestelmästä). Tällaisia toimenpiteitä ovat muun muassa digitalisaatiostrategia, joka koostuu 61 aloitteesta (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan), investoinnit julkisten palvelujen digitalisointiin ja edistyneiden teknologioiden kehittämiseen julkiselle sektorille, yritysten digitalisaation tukeminen (osa sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan ja osaa tuetaan koheesiorahastoista) sekä investoinnit laajakaistan kattavuuden parantamiseksi (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan).

(24) Yhteiskunnan ja talouden resilienssiin liittyvän yhteisen painopisteen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin osalta suunnitelma sisältää yli 40 aloitetta. Suunnitelman tärkeimmät painopisteet tällä osa-alueella ovat tanskalaisten yritysten ja työllisyyden tukeminen. Yrityksiä tukeviin toimenpiteisiin (vuonna 2019 annettu tutkimusta ja innovointia (T&I) koskeva maakohtainen suositus) kuuluvat yritysten tukemiseen tarkoitettujen varojen huomattava lisäys, yrittäjyyttä koskeva paketti ja uudistukset, joilla korotetaan T&I-menoja koskevaa verovähennystä (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan). Suunnitelmassa keskitytään vahvasti työllisyyttä tukeviin politiikkatoimiin, joita ovat muun muassa henkilötuloverotuksen uudistaminen, useat avustusjärjestelmän muutokset, järjestelmän, jossa työttömillä on oikeus 110 prosentin työttömyysetuuksiin kouluttautuessaan ammattiin, muuttaminen pysyväksi sekä uudistukset kansainvälisen työvoiman saatavuuden lisäämiseksi. Suunnitelmaan sisältyy myös useita aloitteita, jotka koskevat yhtäläisiä mahdollisuuksia ja pääsyä työmarkkinoille.

Koulutusta koskeviin toimenpiteisiin (vuonna 2019 annettu maakohtainen suositus) kuuluvat perusasteen koulutusta ja korkeakoulutusta koskevat uudistukset sekä investoinnit ammatillisen koulutuksen ja aikuiskoulutuksen parantamiseksi erityisesti vihreää siirtymää varten (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan) (vuonna 2023 annettu taitoja koskeva maakohtainen suositus). Suunnitelma sisältää useita oikeudenmukaisia työoloja koskevia aloitteita, kuten uudistuksia työympäristön parantamiseksi. Suunnitelma sisältää useita sosiaalista suojelua ja osallisuutta koskevia aloitteita, kuten lapsia koskevan lain uudistuksen lasten oikeuksien lisäämiseksi, sairausetuusjärjestelmän yksinkertaistamisen ja sosiaaliperusteisen vapautuskortin jatkamisen pysyvästi vuodesta 2025 alkaen. Terveydenhuollon alalla (vuonna 2020 annettu maakohtainen suositus) suunnitelma sisältää paikallisen terveydenhuoltojärjestelmän uudistamisen Tanskan terveydenhuoltohenkilöstön ja -resurssien jakamiseksi paremmin sekä investointeja psykiatriaan, akuuttihoitoon ja sairaalainfrastruktuuriin. Tätä täydennetään pitkäaikaishoidon alan uudistuksella ja kouluttamalla henkilöstöä ottamaan huomioon vammaiset henkilöt. Asumista koskevia toimenpiteitä (vuosina 2022 ja 2023 annetut maakohtaiset suositukset) ovat vuonna 2024 voimaan tullut asuntoverouudistus ja investoinnit sosiaaliseen asuntotuotantoon.

(25) Energiaturvallisuuteen liittyvän yhteisen painopisteen osalta suunnitelma sisältää johdonmukaisia toimenpiteitä, joilla kaikilla vastataan Tanskalle vuosina 2022 ja 2023 osoitettuihin uusiutuvaa energiaa, energiainfrastruktuuria ja energiaverkkoja koskeviin maakohtaisiin suosituksiin. Vihreän lämmityksen saatavuutta ja käyttöönottoa lisääviä toimenpiteitä ovat muun muassa investoinnit kaukolämmön käyttöönoton nopeuttamiseksi ja kotitalouksien kannustimet siirtyä kaasulämmityksestä vihreään lämmitykseen (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan). Vähähiilisten ja kestävien polttoaineiden osalta suunnitelmaan sisältyy investointeja, joilla on tarkoitus rakentaa 4–6 gigawattia elektrolyysikapasiteettia vuoteen 2030 mennessä, investointeja Power-to-X-teknologioihin, joita tuetaan REACT-EU-välineestä ja oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta, ja kaksi vetyä koskevaa Euroopan yhteistä etua koskevaa tärkeää hanketta (IPCEI). Toimenpiteitä uusiutuvan energian tuotannon lisäämiseksi ovat muun muassa uudistukset, joilla nopeutetaan lupamenettelyjä kansallisen energiakriisityöryhmän avulla (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan), ja investoinnit maalla tapahtuvan uusiutuvan energian tuotannon nelinkertaistamiseksi vuoteen 2030 mennessä sekä merituulivoiman tuotannon lisäämiseksi muun muassa kahden energiasaarekkeen avulla. Näitä toimenpiteitä täydennetään toimenpiteillä, joilla vahvistetaan sähköverkon häiriönsietokykyä, kuten verkon laajentamisella ja sähköverkkoyhtiöitä koskevalla päivitetyllä kehyksellä. Hankintalähteiden monipuolistamiseen tähtääviin toimenpiteisiin, joilla vähennetään myös riippuvuutta unionin ulkopuolelta tulevista fossiilisista polttoaineista, sisältyy investointeja, joilla lisätään väliaikaisesti kaasun talteenottoa Tanskan Pohjanmeren kaasukentillä sekä biokaasun tuotantoa.

(26) Puolustusvoimavaroihin liittyvän yhteisen painopisteen osalta suunnitelma sisältää Tanskan puolustusta koskevan kymmenvuotisen puitesopimuksen (2024–2033), jolla lisätään puolustusmenoja 190 miljardilla Tanskan kruunulla kyseisellä kaudella (eli keskimäärin 0,7 % suhteessa vuoden 2023 BKT:hen vuodessa). Lisäksi Tanska osoitti yli 60 miljardia Tanskan kruunua Ukrainalle annettavaan sotilaalliseen tukeen vuosina 2023–2028. Kaiken kaikkiaan tämän odotetaan nostavan vuotuiset puolustusmenot yli 2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuodesta 2023 puitesopimuksen voimassaolon loppuun.

(27) Suunnitelmassa on tietoa johdonmukaisuudesta ja tarvittaessa täydentävyydestä koheesiopolitiikan rahastojen ja Tanskan elpymis- ja palautumissuunnitelman kanssa. Suunnitelmassa on tietoa useista toimenpiteistä, jotka sisältyvät elpymis- ja palautumissuunnitelmaan ja joilla edistetään vihreää ja digitaalista siirtymää. Suunnitelmassa mainitaan myös rakennerahastoista rahoitettavia toimenpiteitä ja annetaan joitakin täydentäviä taustatietoja koheesiopolitiikan rahastojen vuorovaikutuksesta EU:n yhteisiä painopisteitä ja maakohtaisia suosituksia koskevien kansallisten politiikkojen kanssa.

(28) Suunnitelmalla pyritään edistämään EU:n yhteisiin painopisteisiin liittyvien julkisten investointitarpeiden täyttämistä Tanskassa. Oikeudenmukaisen vihreän ja digitaalisen siirtymän osalta Tanskan investointitarpeet liittyvät maan sitoumukseen vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 70 prosenttia vuoden 1990 tasoon verrattuna vuoteen 2030 mennessä ja saavuttaa ilmastoneutraalius vuoteen 2045 mennessä. Suunnitelmassa mainitaan myös tekoälyyn, digitaitoihin ja yritysten digitalisaatioon liittyvät investointitarpeet. Yhteiskunnan ja talouden resilienssin osalta investointitarpeet liittyvät väestörakenteen muuttumiseen, työllisyyden ja osaamisen lisäämiseen sekä julkisten hyvinvointipalvelujen tarjoamiseen. Energiaturvallisuuteen liittyvät investointitarpeet koskevat kaasusta luopumista, riippumattomuutta Venäjältä tuotavasta kaasusta ja Power-to-X-teknologian kaltaisten uusien teknologioiden puitteita. Puolustuksen osalta suunnitelmaan sisältyy puolustusmenojen nostaminen yli 2 prosenttiin suhteessa BKT:hen Nato-sitoumusten mukaisesti. Investointitarpeita koskevaa taulukkoa täydennetään kattavalla luettelolla toimenpiteistä, joilla edistetään yhteisiä painopisteitä.

Komission arvion päätelmä

(29) Kaiken kaikkiaan komission näkemys on, että Tanskan suunnitelma täyttää asetuksen (EU) 2024/1263 vaatimukset.

NEUVOSTON KOKONAISPÄÄTELMÄ

(30) Neuvosto suhtautuu myönteisesti Tanskan keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliseen suunnitelmaan ja katsoo, että panemalla se täysimääräisesti täytäntöön voitaisiin edistää tervettä julkista taloutta ja tukea julkisen velan kestävyyttä sekä kestävää ja osallistavaa kasvua.

(31) Neuvosto panee merkille komission arvion suunnitelmasta. Neuvosto kuitenkin pyytää, että komissio esittää tulevia suunnitelmia koskevan arvionsa erillisenä asiakirjana eikä komission suosituksissa neuvoston suosituksiksi.

(32) Neuvosto panee merkille komission arvion nettomenopolusta ja tärkeimmistä suunnitelmaan sisältyvistä makrotaloudellisista oletuksista, myös suhteessa komission ennakolta toimittamaan ohjaukseen, sekä suunnitelmaan sisältyvän nettomenopolun vaikutukset julkisen talouden alijäämään ja velkaan. Neuvosto panee merkille komission arvion, jonka mukaan makrotaloutta ja julkista taloutta koskevat oletukset eroavat joissakin tapauksissa komission oletuksista, myös siksi, että niissä on otettu huomioon päivitetyt makrotaloutta ja julkista taloutta koskevat tiedot, mutta ovat yleisesti ottaen asianmukaisesti perusteltuja ja perustuvat päteviin taloudellisiin perusteluihin. Neuvosto panee merkille suunnitelman laajan finanssipoliittisen strategian ja näkymiin kohdistuvat riskit, jotka voisivat vaikuttaa makrotalouden skenaarion ja taustaoletusten toteutumiseen sekä suunnitelman nettomenopolun toteuttamiseen. Neuvosto on erityisen tyytyväinen siihen, että suunnitelmasta on keskusteltu kansallisessa parlamentissa. Neuvosto panee merkille myös, että geopoliittiset riskit voivat luoda painetta puolustusmenoihin.

(33) Neuvosto odottaa Tanskan olevan valmis mukauttamaan finanssipoliittista strategiaansa tarpeen mukaan sen nettomenopolun toteuttamisen varmistamiseksi. Neuvosto päättää seurata tiiviisti talouden ja julkisen talouden kehitystä, mukaan lukien suunnitelman skenaarion perusteena oleva kehitys.

(34) Neuvosto katsoo, että on perusteltua jatkaa keskustelua, jotta kumulatiivisten nettomenojen kasvuvauhdin vaikutuksista vuotuiseen valvontaan päästään yhteisymmärrykseen hyvissä ajoin ennen seuraavaa julkisen talouden valvontakierrosta.

(35) Neuvosto panee merkille komission kuvauksen uudistuksista ja investointitarpeista ja -aikomuksista, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä yksilöityihin keskeisiin haasteisiin, ja korostaa, että on tärkeää varmistaa, että tällaiset uudistukset ja investoinnit toteutetaan. Neuvosto arvioi komission toimittamien raporttien perusteella näitä uudistuksia ja investointeja ja seuraa niiden täytäntöönpanoa eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa.

(36) Neuvosto odottaa Tanskan antavan vuotuisissa edistymisraporteissa tietoja erityisesti edistymisestä neuvoston asettaman nettomenopolun toteuttamisessa ja laajempien uudistusten ja investointien toteuttamisessa eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä.

(37) Neuvoston olisi asetuksen (EU) 2024/1263 17 artiklan mukaisesti suositettava Tanskalle suunnitelmassa esitettyä nettomenopolkua,

SUOSITTAA, että Tanska

1. varmistaa, että nettomenojen kasvu ei ylitä tämän suosituksen liitteessä I vahvistettuja enimmäismääriä;

Tehty Brysselissä 21 päivänä tammikuuta 2025.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. DOMAŃSKI

LIITE I

Nettomenojen enimmäiskasvu
(vuotuinen ja kumulatiivinen kasvu, nimellisin luvuin)

Tanska

Vuosi		2025	2026	2027	2028
Kasvu (%)	Vuotuinen	5,0	5,7	3,8	2,9
	Kumulatiivinen (*)	12,6	18,9	23,5	27,1

(*) Kumulatiiviset kasvuluvut lasketaan perusvuoden 2023 perusteella. Kumulatiivisia kasvulukuja käytetään valvontatilissä noudattamisen jälkikäteen toteutettavassa vuotuisessa seurannassa.